

ទស្សនាវដ្តី អភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយរបស់ វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និង ស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

ឆ្នាំទី១០ លេខ ៤

តុលា - ធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦

តម្លៃ ១.៥០០ រ

គួរឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំធ្វើជាអ្នកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ

Iben Nathan, Tove Enggrob Boon អាន សុវត្ថា និង Kasper Hansen ពិភាក្សាពីតួនាទីដ៏សំខាន់ ដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំអាចអនុវត្តដើម្បីបំពេញតំរូវការ ជាបន្ទាន់ក្នុងការធានាជីវភាពប្រជាជនជនបទក្រីក្រ ជាអ្នកពឹងផ្អែកលើព្រៃឈើ ដោយអាចរក្សាធនធានដីមានតំលៃនេះឱ្យមានចីរភាពថែមទៀត *

ប្រទេសកម្ពុជា មានកិច្ចការជាបន្ទាន់មួយ គឺធានាជីវភាពប្រជាជនក្រីក្រនៅជនបទ ដែលពឹងផ្អែកលើព្រៃឈើ ហើយរក្សាព្រៃ ដ៏មានតំលៃឱ្យមានចីរភាព ។ ដោយសារបប គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ខកខានមិនបានបំពេញ តំរូវការទាំងនេះ ជំនាញការបរទេស និងអ្នក អនុវត្តកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ បានផ្តល់មតិជំរុញ យ៉ាងខ្លាំងឱ្យប្រគល់ការងារ គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ទៅឱ្យអង្គភាពរដ្ឋបាល ដូចជា សហគមន៍ ព្រៃឈើ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ។ យោងតាម បទពិសោធន៍ខាងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើផ្នែក លើសហគមន៍ អត្ថបទនេះ បង្ហាញថា នៅប្រទេសកម្ពុជា ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ អាចដំណើរការទៅបាន លុះត្រាតែសហគមន៍ បានទទួល ផល ប្រយោជន៍សំខាន់ៗ ហើយមន្ត្រីរដ្ឋដ៏ជាន់ខ្ពស់ និង/ឬ តួអង្គខាងក្រៅ ត្រូវតែផ្តល់ការគាំទ្រ និងបំពេញតួនាទីយ៉ាងសកម្ម ។

ក្រុមគ្រប់គ្រងព្រៃឈើផ្នែកលើសហគមន៍ យល់ដឹងពីសារៈសំខាន់នៃការថែរក្សាធនធានព្រៃឈើសំរាប់អ្នកជំនាន់ក្រោយ ។

សេចក្តីផ្តើម

ព្រៃឈើមានទំហំប្រហែល ៥៨% នៃផ្ទៃដីកម្ពុជាសរុប រីប្រហែល ១០លាន ហិកតា ប៉ុន្តែតំបន់ព្រៃធម្មជាតិ និងខូចរិចរិលក្នុងល្បឿនគួរឱ្យបារម្ភ (FAO 2005) ។ រឿងនេះធ្ងន់ធ្ងរណាស់ ពីព្រោះជនកម្ពុជាភាគច្រើន រស់នៅពឹង ផ្អែកលើការប្រមូលផលធម្មជាតិព្រៃឈើ ។ គេត្រូវការឈើ និងបង្គោលឈើ សំរាប់សាងសង់ផ្ទះ រកប្រាក់ចំណូល និងដោះស្រាយតំរូវការផ្សេងទៀត ។ អនុផលព្រៃឈើ ដូចជា អុស ជ័រឈើ និងសាច់សត្វព្រៃ បានចូលរួមចំណែក យ៉ាងច្រើនដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅជនបទ ជាពិសេសនៅពេល ពួកគេជួបនឹងវិបត្តិ (Heov et al. 2006) ។

របបគ្រប់គ្រងព្រៃឈើពីមុនៗនៅកម្ពុជា មិនបានបញ្ឈប់ការខូចរិចរិល និង ធានាឱ្យប្រជាជននៅជនបទទទួលបានប្រយោជន៍នោះទេ (IFSR 2004) ។ រឿងនេះធ្វើឱ្យគេយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែច្រើនថា ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ វិមជ្ឈការ គឺជាវិធីសាស្ត្រមួយប្រសើរជាង ដោយយោងតាមបទពិសោធន៍ អន្តរជាតិខាងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើផ្នែកលើសហគមន៍ (CBFM) ដូចជា នៅសេប៉ាល់ (Hobley 1996) និងឥណ្ឌា (Sundar 2001) ។ គេបាន អះអាងថា CBFM គឺជាគំរូមានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការតែមួយគត់នៃការ គ្រប់គ្រងព្រៃឈើបែបវិមជ្ឈការនៅកម្ពុជា ប៉ុន្តែនៅក្នុងទម្រង់បច្ចុប្បន្ន CBFM មិនអាចចាត់ទុកថា មានលក្ខណៈវិមជ្ឈការពេញលេញបានទេ ពីព្រោះការ

មាតិកា

គួរឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំធ្វើជាអ្នកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ	១
ការបង្កើតសង្គមនេះនៃគណនេយ្យភាព : ករណីនៅកម្ពុជា	៥
តើពាណិជ្ជកម្មសេរីយ៍ជួយឱ្យការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើបានល្អជាងមុនដែរឬទេ?	៨
ការងារសេដ្ឋកិច្ច — ស្ថានភាពក្រៅប្រទេស	១១
— ស្ថានភាពក្នុងប្រទេស	១៣
— សន្ទស្សន៍សេដ្ឋកិច្ច	១៧
ព័ត៌មានផ្សំពី ធនធាន	២០

* Iben Nathan (PhD) និង Tove Enggrob Boon (PhD) ជាអ្នកស្រាវ ជ្រាវជាន់ខ្ពស់នៃមជ្ឈមណ្ឌលព្រៃឈើ ទេសភាព និងផែនការនៃប្រទេស ជាណាឺម៉ាក (FLD) ។ អាន សុវត្ថា ជំនួយការស្រាវជ្រាវនៃ វិបសអ កំពុងបន្តការសិក្សានៅ USA និង Kasper Hansen ជាទីប្រឹក្សាស្រាវជ្រាវ នៅ វិបសអ ។ អត្ថបទនេះ ផ្អែកលើ កិច្ចសហការស្រាវជ្រាវរវាង វិបសអ និង FLD ស្តីពីការគ្រប់គ្រងព្រៃ បែបវិមជ្ឈការនៅកម្ពុជា ។

ត្រួតពិនិត្យមិនស្ថិតក្រោមការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ក្រុមសហគមន៍ ព្រៃឈើទេ ហើយរដ្ឋបាលព្រៃឈើ (FA) នៅតែរក្សាសិទ្ធិអំណាចទាំងនេះ (Hobley and Boscolo 2004) ។

ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗ ការជំរុញវិវត្តន៍ជាអន្តរជាតិ បានផ្តោតលើការដាក់បញ្ចូលការងារគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ។ ក្នុងនេះមានការយល់ឃើញដ៏សំខាន់មួយថា ប្រជាធិបតេយ្យ ភារៈប្រកាស និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ អាចជួយពង្រឹងគ្នាទៅវិញទៅមកតាមរយៈការផ្ទេរអំណាច (e.g. Ribot 2004) ហើយការផ្ទេរអំណាចនេះ វាផ្តល់នូវមូលដ្ឋានគ្រឹះខាងស្ថាប័នដ៏រឹងមាំសំរាប់ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិផ្នែកលើសហគមន៍ ។ នៅពេលជាមួយគ្នា ក៏មានការយល់ដឹងជាទូទៅមួយថា ការផ្ទេរអំណាចមិនមែនសុទ្ធតែជាវិធីសាស្ត្រ អាចអនុវត្តបានជាក់ស្តែងរាល់ៗលើកនោះទេ (e.g. Larson 2003) ។

នៅកម្ពុជា និន្នាការនេះមានលើកឡើងក្នុងសំណើដែលមានការជំរុញដេញដោលជាច្រើននៅក្នុងឯកសារត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើឯករាជ្យ ក្នុងលក្ខណៈជាដៃគូខាងព្រៃឈើ ។ ភាពជាដៃគូខាងព្រៃឈើ ដែលគ្រោងនឹងធ្វើតាមទំរង់ជាផែនការព្រៃសហគមន៍ ត្រូវមានការអនុម័តពីរដ្ឋ ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានភារកិច្ចអនុវត្តផែនការនេះ និងមានសិទ្ធិរក្សាទុកប្រើប្រាស់នូវស្វយ័ត និងកំរៃផ្សេងៗដែលប្រមូលបានពីធនធានធម្មជាតិ (IFSR 2004) ។ តួនាទីរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងកម្មវិធីទំហំ ៦០ឆ្នាំនៃការរស់នៅរបស់ Danida-DFID សំរាប់លើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជនដែលនឹងដាក់អនុវត្តនៅកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០០៦-១០ (Danida-DFID 2006) ។ រឿងនេះ ព្រមទាំង កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលបែបវិស័យការដែលបានផ្លាស់ប្តូរតួនាទី និងបង្កើនសារៈសំខាន់នៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ (Rusten et al. 2004) ។ ឯកសារបង្កើនភាពប្រជាភាពដ៏និយមនៃកំណើនសិទ្ធិអំណាចក្រុមប្រឹក្សាឃុំទៅលើព្រៃឈើ នាថ្ងៃអនាគត ។

អត្ថបទនេះ មានគោលដៅវាយតម្លៃពីតួនាទីសក្តានុពលនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ក្នុងឋានៈជាអ្នកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ដោយពិនិត្យពីឧបសគ្គ និងឱកាសល្អចំបងៗ ដែលស្ថាប័ននេះនឹងជួបប្រទះ ប្រសិនបើពួកគេមានការទទួលខុសត្រូវច្រើនជាងមុនក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។

ដោយសារក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មានសិទ្ធិអំណាចតិចតួចពេកនាពេលបច្ចុប្បន្ន ក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ និងមានតួនាទី ដែលបានគ្រោងឡើងសំរាប់ពេលអនាគតមិនសូវច្បាស់លាស់ ហេតុនេះគេមិនអាចវាយតម្លៃបានទេ ពីតួនាទីជាក់លាក់ វិធានស្ថានភាពអ្វីមួយ ។ ដូច្នេះ អត្ថបទនេះនឹងលើកបង្ហាញពីបទពិសោធន៍ថ្មីៗនៃ CBFM និងការងារក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ក្នុងឋានៈជាអ្នកគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ តាមការសិក្សាឯកសារ និងតាមរបាយការណ៍របស់អ្នកឆ្លើយសំណួរក្នុងពេលចុះអង្កេតនៅតាមឃុំ ។

ឧបសគ្គ និងជំរើសសំរាប់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើផ្នែកលើសហគមន៍

ឧបសគ្គ និងជំរើសសំរាប់ CBFM ដែលបានរកឃើញនៅពេលចុះអង្កេតតាមឃុំ វាកើតចេញពីកត្តា២ គឺ ១) គ្រឿងលើកទឹកចិត្ត និងគ្រឿងបង្កាក់ទឹកចិត្ត ដើម្បីឱ្យសហគមន៍គ្រប់គ្រងព្រៃឈើតាមរយៈក្រុមសហគមន៍ព្រៃឈើ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និង ២) ទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងភាគីពាក់ព័ន្ធច្រើនៗ ។

១. គ្រឿងលើកទឹកចិត្ត និងគ្រឿងបង្កាក់ទឹកចិត្តសំរាប់សហគមន៍ធ្វើការ

គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ

សហគមន៍ ជាទូទៅចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការចូលរួមគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ ដោយសារមានគ្រឿងលើកទឹកចិត្តមួយចំនួន ។ ទី១ ព្រៃឈើមានមុខងារជួយផ្គត់ផ្គង់ជីវភាព និងធ្វើជាសំណាញ់សុវត្ថិភាព ទោះបីវាជួយបានតិចតួចក្តី ដោយសារព្រៃសហគមន៍ភាគច្រើនមានគុណភាពទាប (សូមអាននៅខាងក្រោម) ។ ទី២ មានអ្នកឆ្លើយសំណួរ CBFM ខ្លះដែរ ដែលសង្ឃឹមថានឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ទៅអនាគតជាលើក និងសសរលើ សំរាប់សាងសង់ផ្ទះសំបែង ។ ទី៣ ប្រហែលជាកត្តាសំខាន់ជាងគេ គឺសហគមន៍បានបញ្ជាក់ពីផលចំណេញនៃការបង្កើតទំនាក់ទំនងជាមួយ NGO តាមរយៈ CBFM ដោយការរំពឹងថា NGO នឹងជួយគាំទ្រពួកគេក្នុងបញ្ហាផ្សេងទៀត ដូចជា ការផ្តួចផ្តើមបង្កើតសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចបន្ថែមសំរាប់សហគមន៍ ។ ក្នុងករណីដោយឡែកមួយ សហគមន៍បានពន្យល់ថា ខាងកងទ័ព បានព្យាយាមបំពានយកព្រៃសហគមន៍ ។ ទំនាស់បានឈានដល់ការប្តឹងផ្តល់នៅតុលាការ ។ ដោយមានការជួយជ្រោមជ្រែងពី NGO សហគមន៍បានទទួលការគាំទ្រពីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ហើយបន្ទាប់មកក៏បានឆ្លុះក្តី ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្រុមអ្នកឆ្លើយសំណួរ CBFM មួយចំនួនបានរាយការណ៍ថា ពួកគេបានចុះដើរល្បាតព្រៃសហគមន៍ហើយ ដោយសារពួកគាត់គិតឃើញពីសារៈសំខាន់ក្នុងការរក្សាធនធានព្រៃឈើសំរាប់អ្នកជំនាន់ក្រោយ ។ ដូចនេះ គេឃើញថា សហគមន៍ដែលឆ្លើយសំណួរ គឺការយល់ដឹងខ្ពស់ពីបញ្ហាបរិស្ថាន ។

គ្រឿងបង្កាក់ទឹកចិត្តដ៏ចំបងមួយសំរាប់ CBFM នៅកម្ពុជាគឺ ព្រៃសហគមន៍មិនបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍អ្វីច្រើនទៅឱ្យសហគមន៍ ។ ទី១ ក្រៅពី ៣ កំហុស តំបន់ ដែលថា ព្រៃសហគមន៍អាចបង្កើតឡើងតែនៅក្នុងតំបន់ព្រៃផលិតកម្ម (RGC/CFO 2006) ក៏មានច្បាប់កំណត់ពីបរិមាណ វិ គុណភាពព្រៃឈើដែលសហគមន៍អាចគ្រប់គ្រងបានផងដែរ ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងការ អនុវត្តជាក់ស្តែង CBFM ភាគច្រើនបង្កើតឡើងតែនៅក្នុងព្រៃតូចៗ និងខូចចិរិលរួចទៅហើយ (McKenney et al. 2004) ។ សមាជិកសហគមន៍ព្រៃឈើ ជាពិសេសអ្នកគ្រប់គ្រង បានប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់ខ្លួន ដើម្បីប្រមូលអនុផលព្រៃឈើពីព្រៃសហគមន៍ ប៉ុន្តែពួកគេគិតថា ផលប្រយោជន៍នេះមិនសំខាន់ប៉ុន្មានទេ ។ សមាជិកសហគមន៍ព្រៃឈើមួយក្រុមបានឆ្លើយសំណួរថា ពួកគាត់ប្រមូលផលិតផលព្រៃឈើដែលគាត់ត្រូវការ មកពីព្រៃមានតំលៃខ្ពស់ដែលនៅជុំវិញព្រៃសហគមន៍ទៅវិញទេ ។

ទីពីរ អនុក្រិត្យស្តីពីព្រៃសហគមន៍ បានហាមឃាត់ការកាប់ឈើក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ ចំពោះក្រុមសហគមន៍ព្រៃឈើ (RGC 2003) ។ ការហាមឃាត់នេះ ត្រូវដាក់អនុវត្តចំពោះក្រុមនីមួយៗចាប់តាំងពីថ្ងៃចុះបញ្ជីជាផ្លូវការ ។ រឿងនេះ តំរូវឱ្យមានការអនុម័តជាផ្លូវការលើផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃរបស់សហគមន៍ដែលត្រូវស្របតាមគោលការណ៍ទូទៅមួយចំនួនរបស់រដ្ឋ ។ ដើម្បី ទទួលបានការអនុម័តពីក្រសួង គេអាចត្រូវចំណាយពេលអស់ច្រើនណាស់ ។ មន្ត្រីឆ្លើយសំណួរមានការបារម្ភថា ពេលត្រូវរងចាំយូរ និងការហាមឃាត់កាប់ឈើរយៈ ៥ឆ្នាំ នឹងបង្កាក់ទឹកចិត្តក្រុមសហគមន៍ព្រៃឈើ ពីព្រោះវាវាងពួកគាត់មិនឱ្យទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីការប្រឹងប្រែងគ្រប់គ្រង ។

ទីបី លំហូរផលប្រយោជន៍នៅថ្ងៃអនាគតក៏មិនទាន់ច្បាស់លាស់ដែរ ដោយសារច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិកាន់កាប់ និងការបែងចែកផលប្រយោជន៍ មានភាពមិនច្បាស់លាស់ ។ ដរាបណាក្រុមសហគមន៍ព្រៃឈើនៅតែមិនទាន់បានចុះ

បញ្ជីជាផ្លូវការ ពួកគេនៅតែមិនអាចទទួលបានដីព្រៃ ដែលជាមូលដ្ឋានរបស់ រដ្ឋទេ ។ បច្ចុប្បន្ន សហគមន៍ព្រៃឈើប្រហែល ៥០% មានឯកសារស្របច្បាប់ប៉ុន្តែបទប្បញ្ញត្តិនៅតែមិនទាន់ច្បាស់លាស់ស្តីពីការបែងចែកផលប្រយោជន៍ រវាងសហគមន៍ និងរដ្ឋាភិបាល (Vatanak and Leakhena 2005) ។

នៅមូលដ្ឋាន គេយល់ថា បញ្ហាចោទចម្លើយ គឺប្រជាជនមិនអាចឆ្លៀតពេលដើរល្បាតតំបន់ព្រៃសហគមន៍ ។ ឧទាហរណ៍ មានគណៈកម្មាធិការមួយនៃ CBFM បានប្រគល់ការងារដើរល្បាតឱ្យទៅ ១៥គ្រួសារក្រីក្រ ប៉ុន្តែពួកគេមានពេលវេលាតិចតួចសំរាប់ធ្វើការងារនេះ ពីព្រោះជាការងារគ្មានប្រាក់បៀវត្សរ៍ ។ ក្នុងករណីដែលមិនសូវមានការផ្តល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនសហគមន៍ព្រៃឈើហាក់ដូចជាបង្កើនបន្ទុកការងារចំពោះអ្នកក្រីក្រ ជាជាងជួយសំរាលដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ ។

ចំពោះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ព្រៃសហគមន៍មានលក្ខណៈបង្អាក់ទឹកចិត្តទៅវិញ ហើយពួកគេកំពុងអនុវត្តការងារដែលការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិណាស់នៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ ពីព្រោះផលប្រយោជន៍បានពិតប្រាកដគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ វាមិនលេចធ្លោដូចខាងគំរោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទេ ។ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ តែងតែបានលទ្ធផលដែលម្ចាស់ឆ្នោតអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់ ។

២. កំហិត និងជំរើសនៅក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងភាគីទៀត
តាមមតិរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ តួអង្គសំខាន់ៗក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ រួមមានប្រជាជនក្នុងសហគមន៍ អ្នកខាងក្រៅដែលអាចប្រើប្រាស់ព្រៃឈើ ស្ថាប័នរដ្ឋជាន់ខ្ពស់ អង្គការផ្តល់ជំនួយ និង NGOs (សូមអាន Hobley 2004) ។

២.១. ការដោះស្រាយជាមួយតួអង្គមានអំណាច និងមិនសូវមានអំណាចទាំងខាងក្នុង និងខាងក្រៅ

ទោះបីព្រៃឈើត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយក្រុម CBFM ក៏ក្រុមប្រឹក្សាឃុំក៏ត្រូវមានសេចក្តីចង់ច្បាស់លាស់ពីសិទ្ធិអំណាចរបស់អាជ្ញាធរថ្នាក់ខេត្ត និងថ្នាក់ជាតិ ព្រមទាំង "ច្បាប់មានកំលាំងអាជ្ញា" ដើម្បីគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រង និងការដាក់អនុវត្តច្បាប់នៅមូលដ្ឋាន កាត់បន្ថយសកម្មភាពខុសច្បាប់ និងផ្តល់សិទ្ធិស្របច្បាប់ដល់អ្នកនៅជនបទ (សូមអាន Marona et al. 2005) ។

ក្រុម CBFM ជាច្រើន ជួបបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរជាមួយអ្នកខាងក្រៅមានអំណាចខ្លាំង និងអ្នកខាងក្នុងខ្លះៗដែរ ។ តាមធម្មតាក្រុម CBFM មិនអាចធ្វើអ្វីបានច្រើនទេ បើសិនខាងកងទ័ព រឺអ្នកខាងក្រៅផ្សេងទៀត បំពានចូលទៅក្នុងព្រៃសហគមន៍ ហើយទាមទារយកដីនោះ រឺបើសិនមានទំនាស់ស្តីពីដែនព្រៃសហគមន៍ ដែលមិនអាចដោះស្រាយបានតាមរយៈការចរចា ។ រឿងនេះមានចោទឡើងដូចគ្នាចំពោះបញ្ហាទៀត ដូចជាការទន្ទ្រានយកដី និងការកាប់ឈើខុសច្បាប់ ទោះបីជាជនល្មើសជាអ្នកខាងក្រៅ រឺអ្នកខាងក្នុងសហគមន៍ក្តី ។ ក្រុម CBFM គ្មានសិទ្ធិអំណាចចាប់ខ្លួនជនល្មើស រឺចាត់វិធានការអ្វីផ្សេងដើម្បីតតល់នឹងអ្នកទាំងនោះទេ (សូមអាន Vatanak and Leakhena 2005) ។

បើប្រៀបធៀបនឹងក្រុម CBFM ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានលក្ខណៈអំណោយផលជាងក្នុងការដោះស្រាយទំនាស់ ពីព្រោះពួកគេអាចសហការជាមួយប៉ូលីសដើម្បីចាប់ខ្លួនជនល្មើសបាន ។ ពួកគេមានសិទ្ធិអំណាចធ្វើការសំរុះសំរួលទំនាស់រវាងប្រជាជនក្នុងឃុំ ហើយពួកគេមានស្ថានភាពរឹងប៉ឹងល្អ ពីព្រោះវាជាការងារជាប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ។ ប៉ុន្តែក្រុមប្រឹក្សាឃុំនៅខ្សោយជាង បើធៀបនឹងអ្នកខាងក្រៅ ដូចជាខាងកងទ័ពជាដើម ហើយ

មិនអាចតតល់ជាមួយពួកគេនេះ ដោយគ្មានការគាំទ្រពីតួអង្គខ្លាំងៗឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ក៏មិនអាចដោះស្រាយទំនាស់ទាក់ទងនឹង ភូមិ ឯទៀត ដូចជាទំនាស់ ព្រំដែនជាដើម ពីព្រោះពួកគេមិនអាចតតល់នឹងអ្នក ឋានៈខ្ពស់នៅក្នុងមូលដ្ឋាន និងមិនសូវដឹងច្បាស់ពីច្បាប់ ។

បទពិសោធន៍ពីប្រទេសផ្សេងៗបង្ហាញថា មានទិដ្ឋភាពជាច្រើនទៀតនៃទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងប្រជាជនមូលដ្ឋានដែលមានសារៈសំខាន់ណាស់ ។ អ្នកស្រាវជ្រាវខ្លះ បានអះអាងថា សហគមន៍មូលដ្ឋានច្រើនសំបូរ ទៅដោយទំនាស់ផលប្រយោជន៍ផ្ទៃក្នុង ហើយងាយធ្លាក់ក្រោមការក្តោបក្តាប់របស់ពួកអ្នកឋានៈខ្ពស់នៅមូលដ្ឋាន (e.g. Agrawal and Gibson 1999) ។ អ្នកស្រាវជ្រាវជាច្រើនទៀតអះអាងថា សូម្បីតែអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ដែលមានគណនេយ្យភាពចំពោះថ្នាក់ក្រោម និងជាតំណាងល្អឥតខ្ចោះ ក៏នៅតែអាចមើលរំលងប្រយោជន៍ប្រជាជនភាគតិចដែរ (Wunder 2001) ។ បើសិនមានចំណេញ អ្នកធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តជាសមូហភាព តែងព្យាយាមធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិជាជាងអភិរក្សវា ជាពិសេសបើសិនពួកគេមិនត្រូវទទួលបានប្រាក់បន្តកម្រៃឈើជាប្រយោលនៃការខូចរិចរិលធនធានធម្មជាតិទេនោះ ។ រឿងបែបនេះនឹងកើតឡើង ឧទាហរណ៍បើសិនសហគមន៍ទាំងមូល បានទទួលផលប្រយោជន៍ច្រើនពីការធ្វើអាជីវកម្មហ្វូសក្រីត រឺនៅពេលមានតំរូវការបច្ចុប្បន្នជាបន្ទាន់ ហើយផលវិបាក និងបន្ទុកចំណាយនៃការធ្វើអាជីវកម្មវាផុតឡើងនៅពេលក្រោយ (Ribot 2004, Larson 2003) ។

២.២. ការដោះស្រាយជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋថ្នាក់ខ្ពស់ អ្នកផ្តល់ជំនួយ និង NGOs

នៅកម្ពុជា បញ្ហាមួយនៃការអនុវត្តនីតិវិធីការ និងគោលដៅនានារបស់វា ឱ្យបានសម្រេច គឺ មន្ត្រីរាជការ និងអ្នកនយោបាយថ្នាក់មូលដ្ឋាន មិនសូវមានសមត្ថភាពអនុវត្តការងារដ៏ចាំបាច់នានាទេ (Turner 2002) ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំទើបបានដំណើរការថ្មីៗ ពីព្រោះការបោះឆ្នោតឃុំលើកទី១ធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ ២០០២ ។ ក្នុងនេះ អ្នកធ្លាប់ធ្វើជាមេភូមិ មិនអាចឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតបានទេ ដូច្នេះសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំភាគច្រើន ពុំសូវមានបទពិសោធន៍ ។ ម្យ៉ាងទៀតក្រុមប្រឹក្សាឃុំខ្លះខាតខាងហិរញ្ញវត្ថុ (Rusten et al. 2004) ហើយសិទ្ធិអំណាចលើព្រៃឈើ និងធនធានធម្មជាតិដទៃទៀត គឺថ្នាក់ខេត្តជាអ្នកក្តោបក្តាប់ជាក់ស្តែង (Oberndorf 2004) ។ ជាលទ្ធផល ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមិនបានចាត់ទុកការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើថាជាការងារចម្បងរបស់ខ្លួនទេ ។

ចំពោះទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងខេត្ត ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់បច្ចុប្បន្នសំរាប់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន មិនបានផ្តល់ឯករាជ្យភាពច្រើនទៅឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំទេ ។ ថ្នាក់ខេត្ត មានសិទ្ធិអំណាចចប់លើព្រៃឈើ និងធនធានធម្មជាតិដទៃទៀត (Oberndorf 2004) ។ យោងតាមទ្រឹស្តី រឿងនេះជាបញ្ហាចោទមួយពីព្រោះការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើមានប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ ទាមទារការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចច្រើនទៅឱ្យឃុំ (e.g. Ribot 2004) ។ បើចង់ឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំចូលពាក់ព័ន្ធកានតែច្រើនក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ គេត្រូវដោះស្រាយស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នដែលពួកគេខ្វះស្វ័យភាព ។

ពាក់ព័ន្ធនឹងទំនាក់ទំនងរវាង FA និងក្រុម CBFM រឺក្រុមប្រឹក្សាឃុំ FA បានទទួលស្គាល់ថា គេមានផលចំណេញច្រើនយ៉ាងដើម្បីផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រងព្រៃទៅឱ្យក្រុម CBFM ជាពិសេសសំរាប់ព្រៃដែលពុំមានតំលៃ ។ វិធីនេះជំរុញឱ្យក្រុមសហគមន៍ព្រៃឈើ ធ្វើការយាមល្បាត

6